

ՄԷՎԱՏՏԸ ՄԻՒՆՏԷՐԻՃԷ

Ղայրէթ վէ տուա : — Աւետարեան օգույնը խի՞նայ : — Ատի մէքմէյ խօսակարենա ինձար : — Ինչոյա զիյարէթ : — Թալատա Փրօմէսմանմ մէքմէյին իմ իմանը : — Մէքիֆունտան պիր մէքմուպ : — Էրմէնի բիլիսէսի վէ ղայր զանօնիկ մուհարրէրաթ : — 1875 իչին փաղար կիւնիւ մէքմէյի տէրալէրի : — Բուճ վէ ճան : — Մէքսիգօտա Փրօմէսմանմ շարն զանի : — Մարաշա տինի իսլամը զապուլ էտէնէր : — Հագիմսիլիէ չարէ : — Աղանա չըզան պալը : — Լոյս վէ օնուն մուխպիրի : — Զուլմէմ կէթիրէն իշնիլէր : — Փօլիմիզա հապատիսի : — Իլանամ :

ՂԱՅՐԷԹ ՎԷ ՏՈՒԱ

ՁԷՆՏ սէնէ ագտէմ Սանտուիչ առաւարենտան պիրինին պիր քէօյիւնտէն իքի եէրլի Քրիսթիան քիմսէլէր պալըգ ալընա կիթմէք նիյէթիլէ սապահտան էրքէն էվլէրնտէն չըգըպ, իսթանպուլ գայրգլարենա պէնգէր ուֆագ պիր գայրգլա տէնիլին օրթասընա տօղրու խայր մէսաֆէ ալըլուրար : Տէնիկ լիմանլըգ իտի, լաքին պալըգ ալըմաղա պաշլատըգլարենտան պիր աղ սօնղրա, եագընլարենտա ղայէթլէ աղղըն վէ իրի պիր քէօփէք պալըղընը միւշահտէ էթատիլէր : Պու ճանալար գայրղըն էթրաֆընը թէզ թէզ տէօնմէքլէ, գայրղը պաթըրըպ իչինտէքի իքի քէլիլի էէմէք արզուսունտա օլտուղունու պի իչթիպահ կէօթէրիյօր իտի : Պիր աղ վագըթ պէօյլէ գայրղըն էթրաֆընը տօլաշտըգտան սօնղրա, օնու տէվիրմէք նիյէթի իլէ սըրթը իլէ գայրղը գագմայա պաշլատը, վէ տէվիրմէտիլի հալտէ, իւզէրէք գայրգտան պիր միգտար իրագլանտըգտան սօնղրա, պիւթիւն գուվվէթի իլէ գայրղա չաթըպ օնու տէվիրմէյէ կէլտի : Ավըլար քիւրէքլէրի իլէ պալըղը իւրքիւտիւպ գայրմաղա պիր գաշ տէֆա չալըշտըլար իսէ տէ, պրսըգ հէր պիր տէֆասընտա տահա ուղաղա կիտիպ, կիտէրէք ղիյատէ շիտտէթլէ գայրղա չաթմագտա իտի : Մէքըլար իքի առտէմին աղը էրտի

քի պալըղը գայրմաղաղարա, նիհայէթ գայրգ տէվիրիլ : Լաքին առտէմլէրին պիրի քիւրէքլէ ճանալարա գայրղ գօմաղտան իսէ, արգատաշընա, « Մէն քիւրէքլէ պալըղը գօրգուլմաղա չալըշ, պէն տէ տուա էտէյիմ » տէտի : Պէօյլէճէ իքի առտէմին ղայրէթի պալըղը գայրմաղա քեաֆի տէյիլ իքէն, պիրիտի ղայրէթի պրագըպ տուայա տուրտու : Վէ լաքին պալըգ երինէ գայրգլա չաթըմաղա կէլիպ, հէման օնա եագլաշմատա իքէն, նալեհահէն պաշընը պաշղա պիր թարաֆա չէվիրիպ նապէտիտ օլտու : Պունուն իւզէրինէ պալըգըլար քէօյլէրինէ ալտէթ էտիպ, Ալլահ պիլի տուանըն գուվվէթի իլէ պէօյլէ պիր թէհլիքտէն գուրթարտը տէյիւ գարնտաշլարա նագլ էթտիլէր :

Պու հիքեայէ կէօթէրիլ քի Քրիսթիանլար եալընը ղայրէթլէ տէյիլ, ղայրէթլէ պէրապէր տուա տալի էթմէքլէ մուվաֆիպիլէթ պուլուրլար : Տուայա սատըգ օլտուղլարը հալտէ, Ալլահ օնլարըն էօնիւնէ էօյլէ վասիթալար չըգարըր քի, քէնտի էտէմէտիլէրինի օլ վասիթալար էթմէյէ միւղթէտիր օլուր :

ՍԻՆՏԱԲԵՐԻ ՕԴՈՒՅԱՆԼԱՐԱ ԽԻԹԱՊ

Մասիան իֆթիրալարենա վէրիլէն ճէվապլարտա ինձիլի տինին հագիգաթընա վէ օնու գապուլ էտէնլէրին խուլուսունա շէհատէթլէրինի իպրաղ էտէն գարնտաշլարա թէշէքըլուրիւմիւզիւ իղհար էտէրիլ : Մէքըլար իֆթիրալարա մալթմասար ճէվապլար վէրմէյէ տալէթ էթտիլիմիլտէ, նիյէթիմիլ պու մատտէ հագընտա պու գատար պէնա իլան էթմէք տէյիլ իտի : Լաքին իլան օլունան պէնտլէրտէն մատա միւհսսիր վէ լայըղը ճէվապլար հալի օլան տահա նիչէ պէնտլէր եէտիմիլ վասլ օլմուշտուր : Իմտի պէնտլէրի իլան օլունմամըշ օլան գարնտաշլարըն միւսատտէսինի թէմէննի էտէրիլ :

ՍՏԻ ՄԷՔԹԷՊ ԽՕՃԱԼԱՐԸՆԱ ԽԻԹԱՐ 1. Նիշ

1. Հէր պիր շայիրտ, էյէր միւմըիւն իսէ, պըրճա, եանի օպիրլէրինտէն պիր աղ իրագ, օթուրտուն :

Թէնպէլ վէ արսըղ պիր չօնուգ չօգտէֆա պաշղա չօնուղլարն տէրսինէ մանի օլուր : Հիչ պիր չօնուգ քէնտի արգատաշլարը թարաֆընտուն միւմանաթ կէօրմէմէլի տիր, էօյլէ քի րահաթ տէրսինի էօյրէնմէյէ միւսատտէսի օլտուն :

2. Շայիրալէր մէքթէպտէ խօճատան իղինսիլ պիրպիրլէրի իլէ սէօլ էթմէմէլի տիրլէր :

Չօնուղլար պիրպիրլէրինտէն պըր օթուրուպ, պիրպիրլէրի իլէ սէօյլէմէյէ տէրուխաթլարը օլմատըղը հալտէ, քէնտէ քէնտիլէրինէ տէրսլէրինի էօյրէնմէյէ թէզ ալըղըլար, վէ պու եօլտա տէրս էօյրէնմէք ճիհէթ պէ ճիհէթ մագպուլ տուր :

3. Չօնուղլար տէրս էօյրէնտիլէրի վագըթ տուտագլարը իլէ շամաթա էթմէսինլէր : Պու զօր պիր շէյ տէյիլ տիր, վէ հէր չօնուգ տիգղաթ էթտիլի հալտէ պունա թէզ ալըլար :

4. Չօնուղլար խօճատան իղինսիլ նէ տիշարը չըգմալը, նէ տէ եէրլէրինտէն գալըպ էօթէ պէրի տօլաշմալը տըրլար : Պու նիլամը թուլմատըղլարը հալտէ, հէմ քէնտիլէրինէ հէմ մէքթէպ մուղիր օլուրլար :

Չօնուղլար սուս օթուրուպ տէրս էօյրէնմէքտէ չօգտէֆա սըգըլըրլար, ֆագաթ նէ չարէ, էօյլէ էթմէք լաղըմ տըր : Օնլարը պէօյլէ ալըլըրմագ խօճալարըն տա պօրճու տուր : Պիր աղ թաթիլ էթմէք շայէտ չօնուղա ֆարղ իսէ, պունու պըրա էթմէք չօնուղա տէյիլ, իլա խօճայա տիւշէր : Նիլամսըղ մէքթէպ իլէրի կիտէմէղ :

նադեցի, միլիթ մեծիսնտէն ղայրը դա-
նօնիդ գապուլ օլունմամը կիպի կէօթի-
րիւնէր :

Չամչեան տախի, փափազի քիլիսէնին
ազախտինէ տախի էրմէնի քիլիսէ վէ միւ-
էլիֆլէրտէն պիր էսէր պուլտըղը եէրտէ
թէֆթիլաթը տէգիդէ ու թէճէսիւսաթը
քէսիրէ էտէրքէն, պու պապտէ անճագ
պիր իսթիլարաճ իլէ իգթիֆա էտէր : Ղայ-
րը գանօնիդ մուհարրէրաթը մալիւմէ Չամ-
չեանն կէօթէրմէք իսթէտիլի կիպի :
Ֆիլվագի մէճիստէն գապուլ օլունմուշ
օլսա իտի իտէ, պու հալաթ պէօյլէ օլա-
մայաճաղը այան տըր :

Գ. Չամչեանն ֆիհրիսթի մէճիսիւն
անվալընա տախի միւթապըղ կէլմէք : Մա-
տէմ քի մէճիսիւն թէճէմիւն էթտիլի սէ-
քիզինճի տէհրտէ միլիթին նէ հալը թէ-
համիւլ էտէր նէ տէ էհլը քիթապէթ ու
թէվարիլիս աշնա զէվաթը վար իտի, քի
սապըգ մէճիսիւն ֆիհրիսթի ֆէսիս
պիրլէ տիկէրինի թանդիմ գըլըն : Մէճի-
սին մահալը ինթիմաը օլան Պարտալ շէհ-
րի կիւրճիլէր էօհտէսինտէ օլուպ, պուն-
լար իտէ Բում քիլիսէսինէ մալիլ իքէն,
Բումլարըն գապուլ էթմիլ օլմաթըղը պէօ-
լէ պիր գանուն թէրթիպ էթմէսի մէմուլին
ղայրի տիր : Պա խուսուս էրմէնի քիլիսէսի
օլ վագըթ Բում քիլիսէսինէ եագըն վէ ա-
նըն թանթը թէճէսիւնտէ իքէն, ծնուն
օլ վագըթ, հաթթա շիմտիլէ տէկին գա-
պուլ էթմէտիլ քիթապըղը (Բրիւ. Վարդ.
Արեւելեան եկեղ. Յունարեւնէ ի Հայ.
թարգմ.) գապուլ էթմէսի միւհալ գա-
պիլինտէն տիր : Վէլ հասըլ Գաթօլիք քի-
լիսէսի պիրլէ տաշա Ժ. Թ. տէհրտէ միւհթէ-
մա Տրիտէնթ մէճիսիւնտէ ղայրը գանօ-
նիդէրի գանօնիդ սըրասընա կէչիլմիլ ի-
քէն, ճիւլար քիլիսէլէրտէն տէ գապուլ օ-
լունմաթըղը հալտէ, սէքիդ տէհր էվիլ էր-
մէնի քիլիսէսի օնլարը գաթըղը պիր վա-
գըլտա էթտիլի մէճիստէ գապուլ էթմիլ
կէօթէրմէք, տօղրուսը օղույանլարըն հա-
մագաթընա կիւվէնէքէ եռտառուրմագ
իսթէնիլմիլ պիր խաթա սայըլմալը տըր :
Պու ճիւլմէ իլէ

2. Պու սալթէ գանունու Գաթօլիք
սալի միւհթիլիլէր տախի տէրճ էտէրլէր :
Մէսէլա փափագեան իգնատիոս եպիսկո-
պոս «Պատմութիւն Ընդհանրական եկե-
ղեցոյ», վէ Վարդան Ըստկարեան «Եկե-
ղեցական պատմութիւն» նաման թէվա-
րիլիլէրտէ գիքը էթմիլ օլուպ, պաղը միւ-
թէմիտ քէսան Պարտալ մէճիսի ղայրը
գանօնիդ քիթապըղը գապուլ էթմիլ տէ-
յիւ գանն էտէճէյի թապիլի տիր : Հալ պու
քի իլ պու միւհթիլիլէր տէտիքէրինի
թաստըղա մէնպա կէօթէրմէյիպ անճագ
Չամչեանն տէտիլինի տէրճ էթմիլէր կի-
պի կէօրիւնտիւքէրինտէն, Չամչեանն
իսթիլարաճաթը խուսուսընտա օլան միւ-
լագալաթ պունլարա տա րաճի իտիլինի ի-
ֆատէտէն սօնղրա :

Շուրաճըգտա շունու իսթար էթմէք
իսթէրիմ քի Գաթօլիք միւհթիլիլէր մէգ-
հէպի մատտէլէրտէն տօղը պէօյլէսի խա-

թաքեարըղա իրթիքեալ էթմէքտէ իքէն,
օնլարըն սէօղիւնէ իթիմաթէն Մատթէոս
կաթողիկոս կիպի պիր մատտէյի գապուլ
էտիւպ թաստըղա գալըղմագտան իտէ,
Շահնաղարեան կարապետ վարդապետին
«Եղծումն դաշանց թղթոյն» նամ րէսա-
լէտէ էթտիլի միւհթիլ կէօղիւ աշըգ օլմալը-
վէ օլ հալտէ ղայրը գանօնիդ միւհարրէրա-
թըն էրմէնի քիլիսէսինտէն գապուլ օլմուշ
իտիլինի թէվարիլի իսպաթը տախի շիւ-
րիլիւպ կէրչէքիք գահլիլէ իսրաճ օլաճագ :
(Տէլաֆ)

1875 ԻՅԻՒՆ ՓԱՉԱՐ ԿԻՒՆԻԻ

ՄԵՔԹԵՊԻ ՏԵՐՍԼԵՐԻ

ԻԳ. ՏԵՐ, ՅԱՆՆ 6

Սամուէլին գատըլըղը Ա. Փատ. Է.
5—12.

1. Սամուէլ հանլը սըպթտան ըտը :
Ա. Թէվար. 2. 16, 28.
2. Փէյլամպէրլիքտէն վէ քեհնիլիք-
տէն մատա, Սամուէլին տաշա պաղըն նէ
մէմուրլէթի վար ըտը : Ա. յէթ 13.
3. Սամուէլ գատըլըգ մէմուրլէթիլին
նէ եօլտա իճրա էտէր իտի : Ա. յէթ 16, 17.
4. Փէյլամպէրլէր թալիմ էթմէք իչիւն
Սամուէլին մէքթէպի վար իտի տէյիւ իս-
պաթ վար մը տըր : Պաթ. Ժ. 20.
5. Սամուէլ ճէմաթը Մատփայա նի-
չիւն ճէմ էթտի : Ա. յէթ 5, 6.
6. Բապընն էօնիւնտէ սու տէօքմէտէն
մագստէ նէ իտի : (Մալիւմ տէյիլ, լաքին
կիւնահա թէվալէ էտիպ գալիլինի տէօք-
մէյէ վէ քէնտիլի եէնիտէն Ալլահա թագ-
տիս էթմէյէ պիր նիշան ըտը տէյիւ կէօ-
րիւնիւր.)
7. Եէհուտի միլիթի իչիւն օլ վագըթ
նէ թէհիլքէ վար ըտը : Ա. յէթ 7.
8. Օլ թէհիլքէտէն գուրթուլմաղա նէ
իւմիտ վար ըտը : Ա. յէթ 8.
9. Ալլահ օնլարը խէլաս էթմէյէ աղըր
մը տալրանըյօրուտու : Ա. յէթ 9, 10.
10. Արեւելէր լուղէթիլին մանասը նէ
տիր : Ա. յէթ 12. (Ետըղմ թալը.)
11. Տուալարըմըղըն ճէվալընը նիչիւն
տաիմա ալմայըղ : Ես. Ծ. Ժ. 1, 2.

ԻԳ. ՏԵՐ, ՅԱՆՆ 13

Եէհուտիլէրլին փատիլաշ իսթէմէ-
սի. Ա. Փատ. Ը. 4—9

1. Նէ վէսիլէ իլէ ճէմաթ փատիլաշ
իսթէտի : Ա. յէթ 1—5.
2. Օնլարըն տիլէյի Սամուէլէ խօշ կէօ-
րիւնտիլ միւ : Ա. յէթ 6.
3. Նիչիւն խօշ կէօրիւնմէտի : (Պէլքի
քէնտի ֆամիլէսալընը րէտտ օլունտուղու
իչիւն խօշանմատը : լաքին փատիլաշա
մալիք օլմագտան ֆէնալըգ գուհուր էտէ-
ճէյիլին տախի կէօրիւն :) Ա. յէթ 7.
4. Սամուէլ քիմէ տանըլը : Ա. յէթ 6.
5. Ասըլ նէ սէպէպտէն ճէմաթ փա-
տիլաշ իսթէտի : Ա. յէթ 7, 8, 20.
6. Օնլարըն տիլէյի պէրէքէթ մի, եօլա-
սա լանէթ մի կէօրիւնտիւ : Ա. յէթ 9.
7. Նէտէն լանէթ օլապիլիլ իտի : Ա.
յէթ 10—18.
8. Ճէմաթ գանտը մը : Ա. յէթ 19.

9. Պու լանէթ սօնղրա վուգու պուլտու
մու : Գ. Փատ. Ժ. 4, 11, վէ Ի. 13, 16.

10. Բապընն նասիհաթընը տիլէմէմէք
էյի մի տիր : Էմա. Ա. 24—33.

ԻԵ. ՏԵՐ, ՅԱՆՆ 20

Սաւուղուն փատիլաշ սէչիլմէսի. Ա.
Փատ. Ժ. 17—24

1. Սաւուղ հանլը սըպթտան ըտը :
Պապ Ժ. 1, 2.
2. Օնուն կէօթէրլիլ նամըլ ըտը : Ա.
յէթ 25, վէ Պապ Ժ. 2.
3. Սաւուղ փատիլաշ օլայըմ տէյիւ քէն-
տիլի իլէրի սիւրտիլմիւ : Ա. յէթ 22.
4. Սաւուղ նէրէտէ վէ նէ վագըթ մէս
օլունտու : Ա. յէթ 1, վէ Պապ Ժ. 27.
5. Ճէմաթ օնու փատիլաշ տէյիւ նա-
սըլ գապուլ էթտի : Ա. յէթ 24 վէ Պապ
Ժ. 13.
6. Սաւուղ տէր ագալ փատիլաշ կիպի
հարէքէթ էթմէյէ պաղաթը մը : Ա. յէթ
26, վէ Պապ Ժ. 5.
7. Սաւուղ ճէմաթը տիւլմէնլէրինտէն
գուրթուրմաղա գաթիլ մի իտի : Պապ Ժ. 11,
վէ Ժ. 47, 48, վէ Ժ. 7.
8. Ալլահ Սաւուղըն նիչիւն րէտտ էթ-
տի : Պապ Ժ. 8—14, վէ Ժ. 10—23.
9. Գուրպան սունմաղա քիմէյէ րուխ-
սաթ վար ըտը : Սայ. Ժ. 40, վէ Ժ. 1, 2.
10. Սաւուղուն պաղա նէ պէօյիք գա-
պալաթը վար ըտը : Պապ Ժ. 17—19.
11. Սաւուղուն վէ օնուն խանէսի իւ-
զէրինէ նիհայէթ նէ ֆէլաքէթ կէտի :
Պապ Լ. 1—4.
12. Ետրամաղար հագգընտա նէ սէօյ-
լէնմիլ տիր : Մէգամ. Լ. 7, 16, Էմա. Ժ. 7.

ԻԶ. ՏԵՐ, ՅԱՆՆ 27

Իմթիհան. Գատըլար, Հուլիս վէ
Ա. փատիլաշլար :

(Պիւթիւն մէքթէպի պիր տէրա է-
տիպ ումումի պիր իմթիհան էթմէք
չօգ էյի տիր : Միւնասիպ կէօրիւլ-
տիլիւ հալտէ, սիւալլէր էվիլէտէն
չայրիտանա պիլտիլիլին քի, իմթի-
հանտան էվիլէլ ճէվալարընը մէշգ-
էթտիլէր) :

1. Գատըլարըն զէմանը հագգընտա նէ
մալիւմաթըն վար : Ժ. 7. տէրա :
2. Դեթուրա վէ Բարակ նասըլ եէն.
տիլէր, նագլ էտէպիլիլմիւն : Ժ. 7. տէրա :
3. Գէղէնուն հիքեայէսինի սէօյլէ :
Ժ. 2. վէ Ժ. 7. տէրա :
4. Սամիսունըն հիքեայէսինի սէօյլէ :
Ժ. 2. տէրա :
5. Հուլիս իլէ Նոյեմի հագգընտա նէ
պիլիլիլին : Ժ. 7. տէրա :
6. Սամուէլին տօղուլու վէ չօճուղըլ-
ղու հագգընտա նէ պիլիլիլին : Ի. վէ Ի. 10.
տէրա :
7. Հիլիլին վէ օնուն ետրամաղ օղուլ-
լարընըն հիքեայէսինի սէօյլէ : Ի. 7. տէրա :
8. Հիլիլին օղուլարըն էօլտիլքտէն
սօնղրա Սամուէլէ վուգու պուլտու նագլ
էթ : Ի. 7. տէրա :
9. Սաւուղուն հիքեայէսինի սէօյլէ :
Ի. 7. տէրա :

ԲՈՒՀ ՎԷ ԶԱՆ

Բուհ վե ճան իւղէրինէ զիրտէ մուհարբէր մալիւմաթ պիր ինկիւղ միւլէլիֆինտէն ալընմըշ տըր:

Քիթապը շէրիֆ, կերէք Ահալը աթիւղտէ կերէք Ահալը ճէտիտտէ, ինսանըն ըուհուհու ոնուհ ճանընտան թէֆրիգլէ, աստէմ եալընը թէնտէն տէյիլ, իլլա ըուհտան վե ճանտան իպարէթ իտիյինի թալիմ էտիպ, իքիսի իչիւն տախի այրը այրը իպարէլէր, եանի իպրանիճէ քուհ վե Նէֆէշ, վե Եուհանիճէ քուհ վե քուհ թապիրէրինի իսթիմալ էտէր: Պողոսընտու թէքմիլ ինսանը կէօսթէրմէք իչիւն, շու իւշ, քուհ, ճան վե ճէտէք էլֆազը պիրտէն գուլանըր (Ա. Թ. Ե. Բ. 23):

Բուհ ինսանը թէքմիլ էտէն մէղքիւր էշտի սէլաթէնին էն ալասը տըր, վե ըուհ իլէ տիր քի ինսան ապէն վե զաթէն ըուհ օլան Ալլահա եազըն օլուր: Պալատէ մէղքիւր իպրանիճէ քուհ վե Եուհանիճէ քուհ իպարէսի զի հայաթ հալա, եանի նէֆէշ մանասընա տըր: «Հէր առէմին նէֆէսի», եանի ըուհու, իհեա էտիճի Բուհը մուհազամ օլան Ալլահըն թէնէֆֆիլսի տիր, ճանը վե թէնի իսալգ էտէն տախի Ալլահ իսէ տէ, ճանըմըղըն վե թէնիմիղըն ֆէտէրի թէսմիյէ օլուհմայըպ, անճազ ըուհուհուհու ֆէտէրի թէսմիյէ օլուհուր:

Իպն իւլ ինսան օլան Քրիստոսուհ տախի ըուհու վե ճանը վե ճէտէտի վարըտը, վե պու ոնուհ վեֆաթընտա աշիքեար օլուր: Օնուհ ճէտէտի չարմըխա կէրիլտի, էօլտիլիւնտէ ճանըն տէօքտիլ, ըուհուհու իսէ, օնտան այրըլտըղընտա, ֆէտէրինին էլէրինէ թէսլիմ էթտի, էօլիւմիւն օնուհ ճէտէտի վե ճանը իւղէրինէ հիւքմիլ վարըտը, լաքին օնուհ ըուհու իւղէրինէ հիւքմիլ եօղուտու:

Ինսան սաղ օլուրգճա, ըուհ օնուհ զաթընտա այնի քէմիքտէքի իլիք կիւպի տիր: Բուհ վիւճուտը ինսանտա էն նաղիք էէր, իշ կէօպէք տիր: Ալլահըն «հայ վե միւյէսսիր վե հէր իքի աղըղը գըլըճտան քէսքին» քէլամը պու ըուհա թէնէսիր էտէր: Իհեա է-

տիճի Բուհ էլ գուտա օնտա պիր մուհաթտէս մէսքեանտա կիւպի սաքին օլուր: Եէնիտէն տօղմադ տախի պաշգա շէյ տէյիլ, անճազ ինսանտա օլան ըուհա հայաթ վէրմէք տիր, էօլէք ինսան հազիգաթը իլահիյէյի աննամաղա, թէնէսիրի սէմալիյի գապուլ էթմէյէ վե եէնի մէյիլէր վե արղուլէրէ մալիք օլմաղա միւլթէտիր օլա: Վէլ հասըլ, ըուհ ինսանտա էն ալա շէյ տիր, ասըլ նուրը իլահի տիր: Պու սէպէպտէն հէր տիյանէթքեար առէմին տուտը պու օլմաղ: «Եւ Բապա, տէրուհիմտէ տօղըն ըուհ եէնիլէթ:»

ճան, եանի իպրանիճէնին Նէֆէշ վե Եուհանիճէնին քուհ լաֆը, հայաթ վէրէն, ըուհու թէնէ րապթ էտէն շէյի կէօսթէրի: Վազա ճան հայաթա էօլէ եազըն տըր քի, Քիթապը շէրիֆին էն էսքի գըսմարընտա ճան լաֆը, եալընը ինսան հազընտա տէյիլ, հայվանաթ հազընտա տախի, հայաթ մանասընա իսթիմալ օլուհուր: Թէվէլ. Ա. 24. «ճանը հայվան» թապիրինի իպրանիճէսի Նէֆէշ, եանի ճան տըր: Ղ. Ի. 18. «հայվան» թապիրի իպրանիճէտէ քէզալիք Նէֆէշ տիր: Թէվէլ. Լ. 30. «Ալլահ իլէ եիւղ պէ եիւղ կէօրիւշտիւմ, վե ճանըմ գուրթուլու» այթիլտէ ճանըն իպրանիսի եինէ Նէֆէշ տիր: Խուր. Ի. 23. «ճան պէտէլինէ ճան . . . էտա էտէսին» թէնպիհինտէ, մէթնը իպրանի «Նէֆէշ պէտէլ Նէֆէշ» թապիրինի գուլանըր: Պու այթիլէրին ճիւմլէսինտէ Նէֆէշ, ճան, հայաթ եէրինէ գուլանըլմըշ տըր: Գան տէօքիւլտիլիլ հալտէ, Նէֆէշ, ճան, զայ օլուպ, հայվան պիհայաթ օլուր: Նէֆէշ ըուհուհու մուտտի եախօտ կէօրիւնիւր նիշանէսի օլուրգու միսիլի, գան տախի ճանըն կէօրիւնիւր նիշանէսի տիր: Պինանէն ալէյ, եօգարտա զիքը օլուհուտու իւղը, իպն էլ ինսան օլան Քրիստոսուհ ըուհու հազընտա, ֆէտէրին էլէրինէ «թէսլիմ էթտի», ճանը հազընտա իսէ, «տէօքիւլտիլ» տէնմիլ տիր: Մարկ. Ը. 35-37 տէ, «Հէր քիմ ճանըն գուրթարմադ իսթէրսէ, օնու զայ էտէճէք, վե հէր քիմ ճանըն պէնիմ իչիւն վե ինճիլ իչիւն զայ է-

տէրսէ, օնու գուրթարմադ» տէյիլ օգուրուղ: Պու այթիլտէ Եուհանիճէսինտէ գուլանըլան իպարէ, քուհ, եանի ճան, հայաթ մանասընա տըր: Էֆէնտիմիլ գուրաւտա, քէնտի ճանըլը, եանի հայաթլարընը, պու տիւնեանըն սէֆասընա միւլթէլա օլան հայաթլարընը, Քրիսթիյանճա էօմիւր կէչիւրմէքտէ օլան ճէֆատան վե թէնէլիքէլէրտէն էսիրկէմէք արղուսուհտան նաչի, Քրիստոսա թապի օլմադտան գաչընան քիմէլէրին համագաթընտան պահա էտէր: Հայաթը հազըրէ իչիւն, քէնտի նէֆիսի իչիւն, տիւնեա իչիւն եալամադ, հայաթը աթիյէ վե էպէտիյէյի զայ էթմէք տիր: Լաքին, իգթիլա էթտիյի հալտէ, գանըն պիլէ տէօքէրէք հայաթը հազըրէյի զայ էթմէք, ախրէթտէ հայաթը էպէտիյէյի պուլմադ տըր, վե էն միւլթէմիլ վե էն մուհազամ գաղանճ տա պուտուր, տէմէք իսթէր:

Փէֆէ, եանի ճան թապիրի վազա Քիթապը շէրիֆտէ չօգ տէֆա սաֆի ճիւմանի վե մառտի հայաթտան ալա պիր հայաթ մանասընա տա գուլանըլը իսէ տէ, քուհ, եանի ըուհ եէրինէ ասլա գուլանըլմադ: Ինկիւղճէտէ վե սաիր էփրօփա լիսանլարընտա ըուհ վե ճան իչիւն իքի մախսուս իպարէ, «Նէֆէշ վե օլ, վար իսէ տէ, պազէն իքիսի տէ ըուհ մանասընա գուլանըլը: (Թիւրքճէտէ տէ ճան տէմէքլէ էքսէրիա ըուհ, ինսանտա մէվճուտ օլան էօլմէզ վարըգ աննաշլըր:)

ՄԷՔՍԻԳՕՏԱ ՓՐՕԹԷՍԹԱՆՈՒԼԱՐԸՆ ԳԱԹԼԻ

Աւետարեբին սօն նումէրօլարընտան պիրինտէ ինճիլի տիւնին Մէքսիգօտա մէյտան պուլմասը զիքը օլուհուտու: Իշպու մուլաֆֆադիյէթ Գաթօլիք ըուհպանլարըն զազապընը թահրիք էթմէտէ տիր: Կէչէն սէնէ պիր կիւրիւհ միւլթէսսըպ քիմէլէր փափազըն պիրինտէն միւլթէհարրիք օլարադ պիր Ամէրիգալը վաիզի քէնտի լսանէսինտէ գաթլ էթմիլ օլուրգալարը Աւետարեբի օգուլանլարըն լաթընտա օլմալը տըր: Պիր տիկէր

միւթէաստըպ կիւրիւհ տախի եագըն-
լարտա ծնտան տահա տէհէթլու
պիր ճինայէթէ ճիւրաթ էյլէմիշէր :
Մէքսիգօնուն Ագափուլգօ նամ շէհ-
րինտէ 53 ազատան իպարէթ պիր
Փրօթէսթանթ քիլիսէսի օլուպ, պուն-
լարն իչինտէն իքիսի միւթէպէր քիմ-
սէլէր, եանի, պիրիսի Մէքսիգօտա
մէպուսան մէճիսինէ ազա վէ շէհրը
մէզպուրտա թապ ու նէշր օլունան
պիր զաղէթանն միւթէլիֆի, տիկէրի
տախի եինէ օլ շէհրտէ զապթիյէ
միւթիլի իտի : Մահը յունվարն 26
սընտա ախշամ սուլարնտա, Փրօ-
թէսթանթլար իպատէթկեհա թէ-
ճէմիւլ էթտիքլէրի էսնտա, գամա-
լար վէ թապանճալար գուշանմը պիր
սիւրիւ խալգ, «էյ օլուլլարմ, Փրօ-
թէսթանթլար թէլէֆ էտէճէք վա-
գըթ իշթէ կէլմիշ տիր, սիլի կէօրէ-
յիւ» տէյէրէք վաղ էտէն փափազըն
պիրինտէն թէշլիգ օլունարագ, տէր-
ագապ Փրօթէսթանթլարն իպա-
տէթկեհաշնը պասըպ իչինտէքիլէրի
էօլտիւրմէյէ գալգըշտըգլարնտա,
տէհէթլու պիր գալլա գօփար, վէ
պու գալլատա Փրօթէսթանթլար-
տան 8 քիշի էօլիւպ 8 քիշի տախի
եալալանը, հիւճիւմ էտէնլէրտէն
իսէ եալընը պիր քիշի էօլիւր, Շէհ-
րը մէզպուրտէ պուլունան Ամէրիգա-
լը միսիօնէր նամիլգաճըլը սէպէպին-
տէն քէնտի խանէսինտէ եաթմըշ օլ-
տուղունտան պու թէհիլքէտէն գուր-
թուլու, լաքին իզտիհամը թէսքին
էթմէյէ չալըշան պիր Ամէրիգալը
թիւճճար, մէգքիւր շուրիշ արասըն-
տա գաթլ օլունտու : Նիհայէթտէ
շէհրին մուհաֆըլ ասքէրի մահալը
մէզպուրտէ կէլիպ 50 քիշի գատար
ճինայէթ սահիպլէրինտէն ախգ վէ
կիրիֆթ էթտի իսէ տէ, եալընը 60
նէֆէր ասքէրտէն իպարէթ օլտու-
ղունտան, օլ գալապալըլը թահրիք
էտէն փափազը տէրտէսթ էտէմէտի-
լէր : Փրօթէսթանթլարա օլան պու
իքինճի գըլըլը կէրէք Մէքսիգօտա,
կէրէք Մէմալիքի միւթէթիէտէ ֆէ-
նա թէէսիլ էթմիշ տիր : Հագիգա-
թըն իլէրլէմէսինէ մանի օլմագ իչին
Փափափլէրին գուլլանտըլը թէտ-
պիլէր իշթէ պունուն կիպի տիր :

լաքին պէյլէ հարէքէթ իլէ շէյթան
քէնտի աորը մագսէտինէ զարար վէ-
րիլ :

ՄԱՐԱՇՏԱ ՏԻՆԻ ԻՍԼԱՄԸ
ԳԱՊՈՒԼ ԷՏԵՆԼԵՐ

Իշիթտիլիմիլէ նազարէն, Մարաշ-
տա միմար պաշը Աւետիս, պու կիւն-
լէրտէ մէրպուլ օլտուղու քիլիսէտէ
վագը պագը միւնաղաթ վէսիլէ օ-
լարագ, տինի Իսլամը գապուլ էյլէ-
միշ տիր : Մէրգուլա պէրապէր սաիր
Քրիսթիյանլար տա տինի Իսլամը գա-
պուլ էթմիշէր, վէ օլան թէվաթուրա
նազարէն, տահա զայրի Քրիսթիյան-
լար տախի տինի մէզպուրու գապուլ
էթմէքնիլէթինտէ իմիշէր : Մէրգուլ
Աւետիս տինի Իսլամը գապուլ էթ-
տիքտէն սօնկրա, խանէսի գուրպին-
տէ քէալին պիր արտատա, իքի պինի
միւթէճալիլիլէհէալիլի Իսլամտան պիր
իզտիհամ թէճէմիւլ էտիպ, մէգքիւր
տինի Իսլամը գապուլ էտէնլէր իչին
շալըգ կէօթէրիլէրի իճրա էտէր-
լէր : Հալ շուքի պու շէյլէր օլ շէհ-
րին Քրիսթիյանլարը իչին պաղը տէ-
րէճէ թէհիլքէլի վէ աղը քէյֆիլէթ-
լէր իքէն, պիլա միւմանաթ իճրա
օլունույօր : Նօլայըտը տինի Իսլամ-
տան տինի Մէսիհիլի գապուլ էթմէք
իսթէյէնլէր իչին տախի թամհիւր-
իլիլէթ օլայըտը :

ՀԱԶԻՄՍԻԶԼԻՅԵ ԶՍՐԻ

Միտէնին թամալը զօր էրիթմէսի-
նէ, եախօտ հիշ էրիտէմէմէսինէ հա-
զիմսիլիլէ թէսմիլէ օլունուր : Թաամ
միտէյէ կիթտիքտէն սօնկրա, հաղմ
էտիճի տէնիլէն սուլու մատաէ, մի-
տէ իլէ ալագասը օլան գապլար վա-
սիթասը իլէ միտէնին իչին տէօքիւլ-
տիւլի հալտէ, պուղ սու իլէ տօլու
օլան պիր գապուտ էրիտիլի միսիլի,
էրիմէյէ պաշլար : Թաամլին միտէտէ
էրիմէսինէ հաղմ եախօտ գուլվէլի
հաղիմէ թէսմիլէ օլունուր : Գուլվէլի
հաղիմէ թաամլը էյլէ պիր մատաէյէ
թէպալիլ էտէր քի, թաամտա օլան
պէսլէյիճի մէվատտ գանա թահվիլ
օլունուպ ճէսէտի թաղէլէր վէ գուլ-
վէթլէնտիլիլ : Նասըլ քի պուղ փար-
չալարնէ գատար ուֆագ օլուրսա սու

իլէ տօլու գապլն իչինտէ օլ գատար
թէզ էրիլ, էյլէ տէ թաամ էքլ օ-
լունաղտան նէ գատար չօգ չիլի-
նիքտէ, միտէյէ վարտըլնտա օլ գա-
տար թէզ վէ գօլայ հաղմ օլունուր :
Պէյլէ օլտուղու հալտէ, հաղիմսիլ-
լիք իլլէթինէ էն էյի չարէ, թաամը
ուֆալտըպ աղըլնա ալմագ, վէ էյի
չիլիսէտիքտէն սօնկրա միտէյէ կէօն-
տէրմէք տիր : Պու ուսուլէ տիգգաթ
օլունուրսա, ետիքլէրինի հաղմ է-
տէմէյէնլէրին եարըսը պու իլլէթ-
տէն շիֆա պուլուր :

ԱՂԱՃԱ ԶԸԳԱՆ ՊԱԼԸԳ

Հինտիսթանտա Փանիէրէ իամի իլէ
պիր ճինա պալըգ պուլունուր : պու
իսմաղաճա չըգան տէմէք տիր :
Մէգքիւր պալըգ Զինտէ վէ Սիամ-
տա տախի պուլունուր : Տալտորֆ
նամ պիր Տանիմարգալը պու պալը-
ղըն չայ քէնարնտա օլան պիր խուր-
մա աղաճընա չըգաղըլը կէօրմիւշ
տիւր տէյիլ շէհատէթ էտէր : Միւ-
մալիլէյ պալըղը կէօրտիլիւնտէ,
պալըգ եէրտէն 5 այագ գատար եօ-
գարը չըգմըշ տուր : Սիվի տիքէնլէ-
րիլիլէ աղաճըն գապուլըլըլը փէն-
չէլէյիպ եօգարը սըլրատը :
Պու պալըղըն զիքրէ չայան պիր
մախսուսիլէթի տախի շու տուր քի,
պաշընտա սու իլէ տօլու պիր թօր-
պասը օլուպ գարատան պիր չայտան
տիկէր պիր չայա կիթտիլիտէ, օլ
թօրպատան տամլա տամլա սու ա-
գըտըպ գուլագլարըն եաշ թուլթար :
Սաքին օլտուղու մահալ գուրուտուգ-
տա, չամուր իչինէ կիրիպ չայ եաղ-
մուրտան տօլանտաէք պաշընտաքի
սու իլէ եաշար : Պու պալըգ պէյլի-ք
ճէնքճի տիր, վէ իքի թանէսի սու
իլէ տօլու պիր գապա գօնուլուրտա,
ղայէթ աղարլար, տիքէնլէրինի գալ-
տըլըպ տէյիլէլիլէր, վէ ծնլարըն
թէքմիլ ճէսէտի կէօղ գամաշտըլը
մատէն կիպի փարլար :
Սիամ մէմլէքէթինին էհալիսի մէզ-
քիւր պալըգլարըն տէյիլէլիլի
սէյր էթտիքլէրինտէ չօգ հաղգ է-
տէրլէր : տէվէթ տախի պու միսիլ-
լի ճէնք սէյր էթտիլիլէրէ վէրիլէն
ըուլսաթնամէլէրտէն պիր միգատար
իլատա ալըր :

ԼՈՅՍ ՎԷՆՈՒՆ ՄՈՒԽՊԻՐԻ

Պուզզ վէ ատալէթ ինտանտա նէ տէրէ-
ճէ իւրի կիտէր, վէ քէօրիւք ինտանտ նէ
չուգուրարա տիւշիւրէսիւրիւր օլտուղունու
կէօրմէք իսթէյէն, Լոյս նամ էրմէնիճէ
վարազանըն 21 նումէրօսունտա «Պոզոս Վ.
Նաթանեան» իմզալը պէնտի օգուսուն :
Մէգըլը պէնտի եազան քիմէսնէ պիւր թա-
գըմ պիւ էսաս սէօզլէրտէն սօնըրա «Սամ-
սունտա, Պաֆրատա, Ամասիատա, Մէրգի-
ֆունտա, վէ զայրիւհում, օլան ֆրօթէս-
թանթլարտան հիւ պիւրիսի րուհանի տու-
յուլ իւն տէյիւ, իւս պիւրէր ճիսմանի սէ-
պէպ իչիւն տիւնի մէզպուրու գապուլ էթ-
միւ տիր, նիճէ քի Պաֆրատա, Չարչամ-
պատա վէ Բէօրիւրտէն էօրնէքլէրի կէօ-
րիւրտի» տէր : Պուզզ վէ պու մա-
հալէրտէ պուլունտան ֆրօթէսթանթլարը
թանթլար պիւլէմէզ. էյէր Չարչամպա հազ-
գընտա տէտիւ, կէչէնլէրտէ պիւր տալա-
տան տօլայը պիւր ֆրօթէսթանթլըն տէօ-
նիւպ Լուսաւորչական օլտուղու մատտէ
իսէ, պուսուն գիւր էթմէք քէնտիսիւնէ ա-
յըպ տըր, չիւնքի օլ գաթ պիւր իչիւնի չը-
գարը իչիւն ֆրօթէսթանթլ օլմամը ըտը,
ամմա իչիւնի չըգարը իչիւն Լուսաւորչա-
կան օլտու : Լաքին պու մագուլէլէրի պիւ-
զէ էօրնէք կէթիւրմէյէն նէ հաճէթ. պէյլէ
վուգուլթլար պիւլտէ գիւր էտէպիւրիւր :
Մէսէլա պուսունտան ագտէմ Լուսաւորչա-
կանլարըն տէրտէրի վէ խոստովանայրը
Միւսլիման օլտու, վէ հալա կէօզլէրի էօ-
նիւնտէ տիր : Պէյլէլէր միլլէթէ հագարէթ
վէ այըպ տէյիւ, Լաքին այըպ, քիւն քէն-
տի կէօզլէրտէ օլան մէրթէյի կէօրմէյիպ,
գարչըսընտաքինտէ օլան չէօփիւ չըգար-
մաղա չալընագ տըր :

Մէգըլը պէնտ իւն ֆրօթէսթանթլարը
պաթըրմագ իսթէյէն գաթա սօն ճէվալը-
մը պու տուր : Բիթապը շէրիֆտէ Յոթ
նամ սատըղըն հագգընտա օգուրուք քի,
Բապալ շէյթանա, « Գուլում Յոթա տիգ-
գաթ էթմիւն մի. եէրտէ օնուն կիպի
քեամիւ, տօղրու, Ալլահտան գօրգար վէ
պիւնամուսլուգտան չէքինիւր ատէմ եօգ
տուր » տէյիւնճէ, շէյթան տաթիւ այնի պու
իֆթիւրայը էթտի. « Յոթ Ալլահտան ու-
շունմ մը գօրգար, սէն օնուն էթրաֆընա
չիթ չէքտին վէ օնա հէր դանիմէթի վէր-
տին. իմտի հալա էլիւնի սալ վէ օնուն
ճիւլմէ մալիւն տօգան, պազ սանա քիւֆը
էթմէգ մի » տէտի. եանի տէմէք իսթէտի
քի Յոթուն տինտարըղը միւրայիւք իտի,
քէնտի մէնֆաթընտան տօլայը իտի :
Պէյլէ տէ ֆրօթէսթանթլար հագգընտա
սէյլէնէն պու րուհտան նէչէթ էտէր :
ֆրօթէսթանթլար պօշունմ մը տինի ին-
ճիւլ գապուլ էթմիւլէր. օնլարըն տինտար-
ըղը քէնտի մէնֆաթընտարը իչիւն տիր :

Լաքին շէյթան քէնտի ֆիթէնլիւի իւն սա-
տըղը Ալլահտան այըրմաղա գաթիւր օլա-
մատըղը կիպի, հիւ պիւր ֆիթէն վէ ֆէ-
սատ, իֆթիւրա վէ եալան, հագարէթ վէ
սիթէմ, հագգիւթէն ինճիւ միւսիպիւնճէ
Բրիսթիյան օլանը նէ իւրքիւտէպիւր, նէ
տէ սարասպիւրի, Պուսուն էթմէյէն նիչէ
պէյլէք վէ գուլվէթի տիւշմէնլէր, մէ-
սէլա Հաւատաքնուլիւն մէլքէմէսի,
տէչըլէր իւն չալընտը իսէ տէ մուվաֆֆագ
օլմամտը. « Ձիւրա պիւրի քէնտի գանըյա
սաթիւն ալանըն վասիթասը իւն պիւլ քիւլ-
լիւն եէնէրիւ »

ԳԱԼՈՒՍՏ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ

Ապր. 4/16, 1875

ՁՈՒԼՄԵԹ ԿԵԹԻՐԷՆ ԻՇՃԻԼԷՐ

Տիւնեանըն իսլահի հալիւնի պէքէյէն
միւսին Բրիսթիյանլար պազը էսէրլէրէ
պիւնտէն վատ օլունմուլ մուլթու տէչիւն
գարապէթիւն իւմիտ էթմէքտէ իսէլէր տէ,
հայըֆ քի էլան վաթանըմըղըն պազը գը-
թալարընտա մէգըլը իւմիտի սարսըտան
վէ հաթթա եէր իւն եէքտան էթմէյէնտէք
չըգընալար էքսիւք տէյիւ տիր :

Էյ մէլէքիւթ էս սէմալթըն րուի գէ-
միւտէ իճրա վէ ֆիթիւլթընա լէյու ու
նիւսար մէմուս վէ միւնթալըր Բրիսթի-
յանլար, պիւր քէրէք տէ տէօնիւլ չու էսէ-
ֆէնիկալալալ սէյր էթմէգ միսիւիւք Նա-
գարընըղ իրաղա տէյիւ, եագընա տօղ-
րուլտուն. տէրեալարտան էօթէ նամալիւմ
գարալարա տէյիւ, տիյարըմըղա պազըն
քի, նէ աճաիւպ վէ գարիւպ վագալար օլ-
մագտա տըր : Շէյթան նէ պարիտ սիւհ-
լար, նէ աթիւք ալաթլար, նէ սօֆու իշի-
լէր փէյտա էթմիւ :

Պիւն, Անթաքիա վէ գարիւլէրիւնտէն
կէլէն սէպէր նէ օլա : Մալաթիատան գօ-
վուլմուլ, փաթիւքիսանտէն թարտ օլուն-
մուլ Առաքել, կէօնտէրիւլիւն ամմա Բրիս-
տոստան տէյիւ, Եօլանըլմըն ամմա Բապա-
տան տէյիւ, թայիւն օլունմուլ ամմա Ալ-
լահտան տէյիւ, թաթիւս օլունմուլ ամմա
ինճիւն աճքեամիւնճէ տէյիւ : Սիւ կաթո-
ղիկոսու էլ իւն Եօլանըլմըն, թէն հիսա-
պը իւն ինթիսապ օլունմուլ, վարդապէտ
ամմա թալիւմ էթմէգ, րուհպան ամմա է-
հալիւ պաշտան չըգարան պիւր գաթը միւհ-
թէրէմին մուսիսարէն Պիւն, Անթաքիա,
վէ գարիւլէրիւն թէչիւքի իւն, թէչէպ-
պիւս էյլէտիւ չալընըղ ալամէթլէրի,
Սէմալի փատիւլանըն էմրի աղիւղիւն գարը
էթտիւ մուսալիֆէթի ատէմէրին Ալլահ
իւն օլան ալագաթընա միւտէիսալէ էթմէյէ
չալընագ, վէ հիւքմիւ սալթ ծէնապը
Հագգա մախսուս օլան հիւրըլէթի
վիճտան էոսաթնա միւմանտաթ էթմէյէ-
տէք միւթէճասար օլմագ, Աւետաքիւրին
10ունճու նումէրօսունտա ալան հէփ Բրիս-
թիյան միլլէթլէր պէյնիւնտէ իւն օլուն-
մուլ տուր :

Տօղրուսու չու Առաքել նատիր իւլ էմ-
սալ իւմի խիթապէթէ, պիւ մանէնտ իս-
թիւնթաճէ, վէ աճաիւպ գօմանտայա մալիւ
պիւր գաթ իմիւ : Պէյլէլէր հէր սարա վէ
հէր միլլէթէ մախսուս տէյիւ տիր : Պուս-
լար պիւր տատի Հագգ տըր, տէյէրիւն
սահիպլէրի աննար :

Մէմալէրտէն տուրուպ, « ֆրօթէսթանթլ-
լար միւքին տիր » վէ զայրիւհում սէօզլէր
իւն նուլթ իրատ էթմէյէն չօգ ճէսարէթ
վէ ճէհալէթ իսթէյի. « ֆրօթէսթանթլարըն
տինճէ հէփ այնլէրի շէրի տէյիւլտիր » տէ-
յիւ իպրազ էթմէք իսէ վասֆ օլունմազ
քէօրիւք վէ րուհանի ամալըղա մախսուս
տուր. ազ վագըթ գարֆընտա պիւր գազ մա-
հալէրտէ էհալիւ պաղա գալտըրմագ սօն
տէրէճէ ֆիթիւլէք վէ ֆէրզանտըղա միւհ-
թաճ տըր :

Բաղպէթլու Առաքել վարդապէտ Պի-
թիսա մէզարըղընտա նէ արայօր իմիւ :
Մէզարլարը գազտըրըպ էօլիւ քէմիւլէրի-
նիւն թէրթիպիւն մի աչնա օլանագ իտի,
եօգ իսէ ճիւլմէրին քիմալի թէրթիպլէ-
րիւն մի քէֆլ էտէճէք իտի : Աճաիւպ պիւր
հալ : էլտէ էթմիւ օլտուղու հիւնէր վէ
սէնաթլարընա իգթիֆա էթմէմիւ մի :
Քէսալ էթմիւ օլտուղու մարիֆէթ վէ իւմ
քէնտիւն Մալաթիատան գօլտուրտուղու
կիպի, ազ վագըթ իտան Անթաքիա վէ Պի-
լանտան տալիս խէճալէթլէ գօլտուրմաղա
քեաֆի իքէն նիչիւն գիյատէսիւն թամա
էտէր :

Պիւր վագըթ մանաթըղա չէքիւլիւ կա-
լընըղա եալապաղա միւրսճաթ էթմէսի
իսէ, էգէլ Միւտէպալիւրին մուգատտէրը
լիւհիսի իւն օլմալը, չիւնքի մաապալազ
պու մէքթէպտէ պիւր գազ չայիրտ թալիւմ
էթմիւ օլա իտի, չիսիւլէտէք տիյարըմը
պիւր գազ տէֆա ալթ իւսթ օլուր իտի :

Մասիս զագէթաթընէրի ֆրօթէսթանթլ-
լար ալէյիւնտէ իֆթիւրայա իթիթէպէտէ-
ճէք եէրտէ, տայանիւր տուրտուղու քի-
լիսաթըն պաշտան չըգարան չու միսիւլի
պիւր Առաքել վարդապէտին իսլահնա չա-
լընա տալա էյի էթմէգ մի : ֆրօթէս-
թանթլարըն էֆքեարը տէրունիլէրիւն
պահընա գալընագ եէրտէ չու Նէրօն
միւսթէչարընըն, չու Աղիւ թէֆթիւ մէհ-
քէմէսի ճէլապալընըն սօն խալէֆլէրիւն
էֆքեարընը սօրա, սօրա քի Առաքել
էֆքէտիւնիւ պու զատտէրանէ գալիւլիւն
տէ արգուսու նէ տիր : Քէնտիւն թայիւն
էտէն Սիւ կաթողիկոսունմ մը, միլլէթի-
նիւն սօֆու թագըլմըն մը, եօգ իսէ խըր-
սընը թահրիւք էտէն շէյթան մը խօշ կէօ-
րիւնմէք իսթէյի :

Սիւ էյ թէատտիլէ տիւշար օլան Անթա-
քիա, Պիւն վէ գարիւլէրիւնտէ պուլունտան
Բրիսթիյան գարընտալար, մագար օլ-
տուղունու թէատտի չօգ Բրիսթիյան
գալլէրի սէմալի թալթ էօնիւնէ թէսէլ-
լի վէ սէպաթընը իչիւն տօղրուլթմուլ
տուր : ճէսարէթլէնիւն, ծէնէրալմըղ թա-
պուրուն պաշտտա տուրույօր. եիւրէքլէ-
նիւն, պիւլիւ իւն օլան օնլար իւն օլանտան
չօգ տուր. գօրգման, Սէրաքէրիմիւ ֆա-
թիւ տիր. գուլվէթլէնիւն, ֆէնալէհալիմիւ
գալի տիր. չիւհալէլէնմէյիւն, վատ էտէն
էմիւն տիր. Եօրուլմայըն, Գանաան եագըն
տըր. կէվէմէն, տիւշմէնիւն ֆիթ Օլուն-
մուլ տուր. գայիֆլէնմէյիւն, սանճաղմըղ
Սիւն թէֆիւլէրիւնտէն փարլայօր. սէվիւնիւն,
Բէիսիմիւ տիւնեպը եէնմիւ տիր. իֆթի-
լար էտին, իւլաքեարըմըղ մէզարա,
ճէհէննէմէ, շէյթանա վէ օնուն հէփ իշի-
լէրիւն տալիս միւհապէտէն զալիւպ տիր :

Ն. Ա. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

Ա. Զ. Հիւար, մարտ 19, 1875

ՓՕԼԻԹԵԳԱ ՀԱՎԱՏԻՍԻ

Բուժի Ապրիլ 30, վե Ալաֆր. Մայիս 12, 1875

ԻՍԹԱՆԳՈՒԼ

Մապըդ Ամերիգա սեփիրի միսթըր Պո'բըր կէչէն սալի կիւնիւ փէթրօ-պուրկա ազլմէթ էթմէք իւզրէ Ասի-թանէտէն եօլա ընկան օլտու : Միւ-մաիլէյհ եօլա չըգմազտան սօն տէ-ֆա օլարադ հուզուրը շահանէյէ գա-պուլ օլունուպ, Ձաթը շահանէ թա-րաֆընտան միւճէվէրլի պիր էնֆիյէ գուլթուսու հէտիյէ ալմըշ տըր : Միս-թըր Պօբըրն էերինէ թային գըլը-նան էէնի էլի Տէրսաատէթէ կէլմէք իւզրէ Ամերիգատան եօլա չըգմըշ տըր :

— Ձաթը շահանէ փէրօմ նամ մէշ-հուր ֆրանսըզ ըհսսամա, սարայը հիւմայուն իչիւն թէվարիստէն պիր թագըմ թապիրէր էափմաղա իրա-տէ պուլյուրմուշ տուր : Բէսսամը մէզպուր իշպուլ այլն միւտտէթինտէ իսթանպուլա վասլ օլուր տէյիւ զանն օլունույօր :

— Տուէլը էճնէպիյէ թէպաասընըն Օսմանը մէհքէմէլէրնտէ օլան տա-վալարընտա սէֆարէթ թէրծիմանլա-րընըն հազըր պուլունմասը մէվճուտ օլան ահանամէլէրին ահքեամընտան իտիյի, վէ թէրծիմանլարը հազըր պուլունմատըղը հալտէ մէզքիւր թէ-պատան հիշ պիրինին Օսմանը մէհ-քէմէլէրնէ կէօնտէրլմէյէճէյի էլ-չիլէր թարաֆընտան ըհսմէն Պապը ալլիյէ պիլտիրլիտի տէյիւ պուլնտան ագտէմԱւետաբերտէ իլան օլունտու : Շիմտի խարիճիյէ նազըրը Մաֆվէթ փաշա թարաֆընտան էլչիլէրէ վէրի-լէն ըհսմի ճէվապտա, մէվճուտ օլան ահանամէլէրի պօզմաղա Տէվլէթը ա-լիյէնին նիյէթի օլմատըղը, վէ պի-նայէն ալէյհ թէրծիմանլարըն, սա-պըզը վէճհ իւզրէ, միւսթէլիթ տա-վալարըն կէրէք մուհաքէմէսի կէրէք հաքիւմէրին գարարը էսնասընտա հա-զըր պուլունմաղա սէլահիյէթի օլտու-ղու պէյան գըլընմըշ տըր :

— Գաշկար խանը թարաֆընտան էլ-չի կէօնտէրլէն Շադուպ պէյ եա-գընլարտա իսթանպուլա վասլ օլտու : Միւմաիլէյհ Ձաթը շահանէ իչիւն հա-

թէսմիյէ օլունան պիր նէվ զիդըյ-մէթ թաշկարա տօնատըլմըշ պիր թա-գըմ հէտիյէլէր կէթիրմիշ : Մէգքիւր թաշ խօթան էյալէթինտէ պուլու-նուր,վէ էլմաս կիպի սէրթ օլտուղուն-տան, իչլէնմէսի փէք կիւճ տիւր :

Գաշկար տէնիլէն տիյար Ձինէ հէմ-հուսուտ օլուպ, Ձին տէվլէթի տա-խի եագընլարտա օլ հուսուտ իւզէ-րինէ ապքէր սէվգ էթտիրմիշ օլտու-ղունտան, իշպուլ եագ էսնասընտա Ձին թարաֆընտան Գաշկար իւզէրի-նէ պիր հիւճիւմ օլաճագ տէյիւ գօր-գուլմագտա տըր :

— Ավսթրիա իլէ Մէմլէքէթէյն ա-րասընտա Պապը ալիտէն իզինսիզ ագտ օլունան էէնի թիճարէթ շարթ-նամէսի հագգընտա ապրիլ 7/19 տա ինկիլթէրրանըն լօրալար մէճլիսին-տէ խայլը սէօհպէթ օլուպ, լօրա Տէրպի, «Մէվճուտ օլան ահանամէ-լէրէ նազարէն, Մէմլէքէթէյն հիւ-քիւմէթինին Պապը ալիյէ սօրմայա-րագ տիւվէլը սաիլէ իլէ պազը նէվ մուգալէլէլէր էթմէյէ վաղա հագգը վար, լաքին թիճարէթ շարթլարը պուլ նէվ մուգալէլաթտան մը եօխ-սա տէյիլ մի, մէսէլէ պուլնտա տըր : Ավսթրիա տէվլէթի թիճարէթ շարթ-լարը պուլ նէվտէն տիր տէյիւ իա-տիա էտէր. ինկիլ հիւքիւմէթի ի-սէ՝ պուլ նէվտէն տէյիլ տիր տէմէք-տէ տիր : Հէր նէ հալ իսէ պուլ մէ-սէլէ սուլհու պօզմագ պիր մէսէլէ տէյիլ տիր» տէմիշ :

— Միւնիքտէ տարէլֆիւնուն մէք-թէպի խօճասը տօքթօր Տէօլինկէրին պիր մէթուպուլ իլէ, Էսքի Գաթօ-լիլէր թարաֆընտան տէօրթ վէքիլ իսթանպուլա կէլիպ, օգոստոս այլն-տա Ալմանեանըն Պօնն շէհրինտէ թէ-ճէմիւ էտէճէք օլան մէճլիսէ Բուժ փաթրիյի թարաֆընտան մուրախաս տալէթ էթմիշ օլտուգլարը կէչէն հաֆթանըն Աւետաբերինտէ զիքր օ-լունտու : Պաշգա քիլիսէլէր թարա-ֆընտան տախի մէճլիսի մէզպուրէ մուրախաս կէօնտէրլէճէք. մէճ-լիստէն մէրամ տախի, պազը էլչէմ մատտէլէրի էսաա էտէրէք, Էսքի Գաթօլիլէր, Բուժլար վէ ֆափանըն եանըլլարընը ըհտա էտիպ, ֆիսգօ-

փօսլար ըհսուլէրին խալէֆէրի տիր թալիսինի գապուլ էտէն պազը ֆրօ-թէսթանթ քիլիսէլէր արասընտա պիր նէվ իթթիհաս հուսուլէ կէթիրմէք տիր : Քիւլիւք ստատաքի իլմի իլա-հի մէթթէպինտէն 20 գատար Բուժ մուալլիմի ալաֆրանկա մայիս 2 տէ ֆէնէրտէ ճէմ օլուպ, տօքթօր Տէօ-լինկէրին մէթուպուլնա վէրիլէճէք ճէվապիւզէրինէ իսթիշարէտէն սօնդ-րա, իլմի իլահիյէ աշնա իքի Բուժ մուալլիմ իլէ ձինէվրատա միւգիւմ Բուժ Արշիմանտրիտին Բուժ քիլիսէ-սի թարաֆընտան մուրախաս մա-գամընտա պալատէ մէզքիւր մէճլիսէ կէօնտէրլմէսինէ գարար վէրմիշլէր :

Իշպուլ մէճլիստէ ֆափայա մախ-սուս եանըլլարտան մատա, Գա-թօլիլէ վէ Շարգ քիլիսէլէրինտէ պու-լունան եանըլլարտան ըհտա օլուն-մայաճաղը աշիքեար իսէ տէ, պէյն-լէրինտէ իթթիֆագ հուսուլէ կէթիր-մէք էֆքեարը իլէ քիլիսէլէր թարա-ֆընտան օլան պուլ մագուլէ գայրէթ-լէրի պիզ մէսէրրէթլէ կէօրիւրիւզ :

— Սէօյլէնտիյինէ նազարէն, սա-րայըն հարէմինտէ խըզմէթ էտէն քէօլէլէրտէն պիր գարը եագընտա 110 եաշնտա օլարագ վէֆաթ էթմիշ : Պու գարը 90 եըլտան պէրու սարայըն խըզմէթինտէ պուլունտուղունտան տէօրթ փատիշահ կէօրմիւշ իտի :

— Պրուստան կէլէն խապէրլէրէ նազարէն, եագընլարտա իլիտալիւն-տիկեար սանճագընտա ըրմագլարըն ճօշմասընտան 15,000 լիւալըզ զա-յաթ վազի օլմուշ :

— Լէվանթ Հէրալտըն սէօղլունէ նազարէն, Էրզընկեանա եագըն քիւ-չիւք պիր շէհրիտէ եագընլարտա պիր իրմէնի փիսգօփօսու վէֆաթ էտիպ, Գաթօլ օլունմուշ տուր, գաթիլ տախի միւթէվէֆֆայա սապըզ խուսուլմէթի օլան պիր Միւսլիւման քեաթիլ տիր տէյիւ սուլի զանն օլունտուղունտան, Էրզրում վալիսի փաշա հազրէթլէրի ճէնազէնին Էրզրումա կէթիրլմէսինի էմր էթմիշ, վէ գաթլ օլունմուշ իտի-լինին նիշանէլէրի թէպէյիւն էթտի-լի հալտէ, քեաթիլ մէզպուրու մու-հաքէմէյէ ճէլպ էթմէյէ վատ էթմիշ տիր :

— Սէօյլէնաիյինէ նազարէն կէչէն դըլ վէ սօն պահարէնալէրինտէ Տի-յարպէրիւրտէ տէօրթ պին չօճուդ չի-չէք իլլէթինտէն վէֆաթ էթմիլ: Իլ-լէթը մէզպուրէ խարփութ իլլէ էթ-րաֆընտա պուլունան պաղը գարիյէ-լէրտէ տախի զուհուրա կէլմիլ տիր:

— Պունտան չէնտ հաֆթա էվմէլ Խալամտան Փալուլու պիր աղա խար-փութ չարչըստտա ստըլտը: Սէօյլէն-աիյինէ նազարէն մէրգում 17 տաէմ գաթլ էթմիլ, վէ քէնտի քէօյիւնտէն կէչէն գասապլարըն հայվանլարընը զապթ էտէր իմիլ:

— Միսթըր Պարրօս ապրիլ 23 թա-րիսլէ Գայսէրիյէտէն աթիւլգիլըր հավատիսի վէրիւր: Պունտան պիր մահ գատար ագտէմ նեվլէհիր իլէ ճիւլարընտա օլան գարիյէլէրէ կէօն-տէրիլէն մէմուրլարըմըլ հաղընտա ալտէթ էթտիլէր: Պունլար նեվլէհիրէ վասլ օլտուգլարընտա էհալիյի պէօ-յիւք սըզընթըտա պուլտուլար: Աճ-լըգտան վէ հօգսուլլուգտան շէհիրտէ եէվմիլ պէլ ալթը քիշի էօլմէքտէ, էթրաֆտա օլան գարիյէլէրտէ տախի քէզալիք նաֆագա գըլլէթինտէն թէ-լէֆ օլանլար էքսիք տէյիլ իտի: Մէզ-քիւր մէմուրլար տէրագապ պուղտայ սաթուլն ալըպ, շէհիրտէ վէ քէօյլէր-տէ միւհթաճ օլանլարա տաէմ պա-չընա ալթըլար օգգա պուղտայ թէվ-ղի էյլէտիլէր: Էլլէրինտէ նազա ագ-չէ պուլունտուղունտան տուն փահա իլլէ պուղտայ ալապիլալէր: Ֆուգա-րայա պուղտայ եէրինէ ագչէ վէրիլ-միլ օլտայըտը, օնլար օլ ագչէ իլլէ շիմտի ալտըղլարը պուղտայըն ան-ճագ եարըսը գատարընը սաթուլն ա-լապիլէճէքլէր իտի: Նեվլէհիրտէ մէ-մուրլարըմըլըն եէտի իլլէ Թիւրքլէր-տէն 945, Բուսլարտան 735, Էրմէնի-լէրտէն վէ օրայա հիճրէթ էտէնլէր-տէն 145էր քիշիյէ, 50 նէֆէր տախի մահպուլարա իանէ վէրիլտի: Շէհ-րը մէզպուրէ միւլթէալլիգ օլան 25 գարիյէտէ վէրիլէն իանէյի տէ հի-տապ էթտիլմիլ հալտէ, պուլունուղ-քի մէզքիւր մէմուրլար ճէման 3,555 քիշիյէ 35,555 զուրուլ թէվղի էթմիլ-լէր: Իրկիւպտէ վէ ճիւլարընտա օլան գարիյէլէրտէ տախի 26,300 զուրուլ

Իանէ թէվղի օլունտու: Մէմուրլար պիր այ գատար պալատէ մէզքիւր իքի մահալտէ գալտըլար, վէ օնլա-րըն զիյարէթի էն էլլէմ վաղըթտա օլտու: Օնլար նեվլէհիրտէն չըպըղ-լարը վաղըթ, էհալի խայըր տուալա-րընը մէրգումանըն իւղէրինէ եաղ-մուր կիպի տէօքէյօրուտու: Իքի իւլ հաֆթատան էինէ օլ թարաֆլարա իանէ կէօնտէրէճէյիլ: Միւլթէնէվիլ մահալլէրտէ օլան գօմիսիօնլարըմըլ-տան մատա, իանէ տաղըթմագ իչիւն շիմտի քէաֆի միգտար մէմուրլարը-մըլ տա վար, եանի իքի քիշի Պօղուգ թարաֆընտա, պիր քիշի Գըզըլ Ըր-մագ քէօյլէրինտէ, պիր քիշի Գայսէ-րիյէնին շարգ թարաֆընտա, իւլ քի-շի տախի շէհրը մէզպուրուլն ճէնուպ վէ ճէնուպի շարգ թարաֆլարընտա:

Պապը ալինին էմրի իլլէ գահթէտէ-կէան իչիւն Սամուլունտան Գայսէրիյէյէ չօգ պուղտայ կէլիյօր: Լաքին էյալէ-թին պուղտայ թէվղի օլունան հէր պիր շէհրի վէ գարիյէսինտէ հէր միլ-լէթին միւլթէպէրանը, պուղտայ իչիւն սարֆ օլունան եօլ մասրաֆը իլլէ սաիր մասրաֆը հիւքիւմէթէ էօտէմէքլիյի թէահհիււտ էթմէյի տիր: Ֆագաթ մէզքիւր մէսարիֆաթ իչիւն թալէպ օլունան ագչէ իլլէ էհալի փիաչատան տախի հէման օլ գատար պուղտայ սաթուլն ալապիլիւր: Օլ միւլթէպէր քիմէլէր պուղտայըն մէսարիֆինի էօտէտիքտէն սօնղրա, պուղտայը ֆուգարայա տաղըթմագ իսթէյէճէք-լէր մի. մէմուլ էթմէյիլ. պիլաքս իհթիմալ տըր քի անճագ փահալընը էօտէյէնլէրէ եախօտ էտալընա քէ-ֆիլ կէօսթէրէնլէրէ պուղտայտան վէրէճէքլէր: Տէվլէթ պուղտայը Մի-լտուտան եախօտ պիղէ եագըն օլան պաշգա պիր եէրտէն սաթուլն ալըպ, եօլ մասրաֆընը տա վէրէրէք պուղ-տայը էն զիյատէ զարուրէթտէ պու-լունանլարա թէվղի էթմիլ օլտայըտը, վագա պէօյիւք պիր իհսան էթմիլ օլաճաղըտը: Շիմտիքի թէտպիլէ պագարագ, իանէյի էն զիյատէ միւհ-թաճ օլանլար ալամայաճագլար տէ-յիւ կէօրիւնիւր:

Ինկիլլէրին գըլթըգ գօմիսիօնու Գայսէրիյէյէ 1,000 լիրա տահա կէօնտէրմէյէ կէչէն հաֆթա գարար վէրտի: Գօմիսիօնուն իանէ իչիւն պուլ անէտէք ախը էյլէտիյի ագչէ 22,500 Ինկիլլը լիրաը օլունա տուր:

ԷՎՐՕՓԱ

Փրուսիա տա մանասթըրլարըն գալ-տըրըմաը հագղընտա միլլէթ մէճ-լիսինէ թէքլիֆ օլունան եէնի նիզամ էքսէրիյէթ առա իլլէ գապուլ օլուն-մուլ: Մէճլիսինասըլլատէլէր տաիրէ-սինտէ պիլէնիզամը մէզպուր 29 գու-րայա գարը 91 գուրա իլլէ գապուլ օլունամուլ: Միլլէթ մէճլիսինին իքի տաիրէսինտէ տէ նիզամը մէզպու-րուն լէյհինէ գուրա վէրէնլէրին ի-չինտէ խայըր Գաթօլիք աղալար տա-խի պուլունմուլ:

— Փարիզտէն կէչէն պիր դաղէթանըն վէրտիյի խապէրէ նազարէն, խայըր սէնէլէրտէն պէրու Ֆրանստա պաղ-ճըլարա մուղիրը օլան քիւլլէմէ իլլէ-թինէ միւլթսիր պիր չարէ պուլուն-մուլ տուր:

— Ավսթրիա իմիէրաթօրու հագղ-րէթլէրինէ Տալմախանըն շէհիրլէ-րինտէ պիլճիւմէ էհալի թարաֆըն-տան ֆէվգէլ ատէ իլլէթ վէ իքրամ կէօսթէրիլմիլ: Գարատաղ պէյի իմ-փէրաթօրուն հուզուրունա չըպը-լընտա միւշարիլէյհ հաղրէթլէրին-տէն պէօյիւք իլլէթ վէ գապուլ օ-լունմուլ:

ԻԼԱՆ

Թրապըանը Պ. Զաքարիա ճգնա-ւորեան, Պաղէ Գափուսունտա Շէյի Խալամխանընըն ալթընտա 1 նումէրօ-լու մաղաղատա Ամէրիգա ուսուլինտէ եափըլմըլ էնվաի քըրքըր վէ փէքսի-մէթ էհվէն ֆիաթլէ սաթմագտա տըր:

Պ. Զաքարիա միւլթէրիլէրինի խօշ-նուա էթմէյէ էլինտէն կէչէն զայ-րէթի տիրիլ էթմէյէճէլինտէն, էհա-լինին հիւանի նազարընա մուլաֆ-ֆագ օլաճաղընը մէմուլ էտէր:

ԻԼԱՆ

Քէօփրիւ պաշընտա զահրէճիլէր իչինտէ 50 նումէրօլը սաաթճը տիւք-քէանըն իւթ օտաընտա Կ. Ստե-փանեան նամ տիլ թապիպի պու տէ-ֆա Լօնտրանըն պիրինճի մալի օլա-րագ, էհվէն ֆիաթլէ վէ էմիլլէթլի շարթ իլլէ թէքմիլթագըմ թագմագ-տա օլտուղունու րաղպէթլու միւլ-թէրիլէրինէ խասսէթէն իլան էտէր:

Ամէրիգա միսիօնէրլէրի շիրքէթի Թարաֆընտան Միւլթիլի զաղէթա ճ. Բ. Կրին

ԻՍԹԱՆՊՈԼ

ՄԱԹՊԱՆԻ ԱՐԱՄԵԱՆ
2 ագմագըլար, Յալորեան խան նում. 12